

Opfølgning på foretræde den 4. Juni 2025 for borgerforslaget *Danmark skal stoppe al direkte og indirekte våbenhandel - inkl F-35 samarbejdet.*

Under foretrædet med Udenrigsudvalget den 4. juni, blev der spurgt om vi kunne sende dokumentation for, at de lande - som Danmark udliciterer slutbrugeranalyse til i F-35 samarbejdet - ikke er forpligtet af samme våbenhandelsaftaler i EU eller FN.

Danmark er både via [EU-reglerne for kontrol med eksport af militærteknologi og udstyr](#) og FN's [våbenhandelstraktat](#), forpligtet til at vurdere risikoen for at medvirke til alvorlige menneskerettighedskrænkelser og krigsforbrydelser. Af artikel 1 i EU's fælles regler fremgår det tydeligt, at hver medlemsstat fra sag til sag skal vurdere ansøgninger om eksporttilladelse - der gælder ingen undtagelser. Medlemslande skal nægte eksporttilladelser af våben, våbendele eller komponenter, hvis der er risiko for, at udstyret eller teknologien kan blive anvendt til alvorlige krænkelser af den humanitære folkeret. [FN opfordrede allerede tilbage i juni 2024](#) medlemslandene til at stoppe al eksport af våben og våbendele til israelske styrker med henvisning til international humanitær lov.

Dertil står der jf. FNs våbenhandelstraktat: *“At alle stater har ansvar for i overensstemmelse med deres respektive internationale forpligtelser effektivt at regulere den internationale handel med konventionelle våben og forhindre, at de omdirigeres uretmæssigt, samt at alle stater har et primært ansvar for at etablere og gennemføre deres respektive nationale kontrolsystemer.”* Det vil sige at Udenrigsministeriets rammevurdering i sin helhed grundlæggende er i strid med Danmarks forpligtelse overfor FN's våbenhandelstraktat, da Danmark ikke må udlicitere risikovurdering af slutbruger.

Men hvis man skal tage udgangspunkt i nuværende praksis, er konklusionen i Udenrigsministeriets rammevurdering, at Danmark uændret kan fortsætte eksport af F-35 komponenter, da man har tillid til, at de amerikanske myndigheder “grundlæggende varetager samme hensyn” i deres eksportkontrol, som ligger til grund for de internationale regler, som Danmark er underlagt. USA er ikke underlagt EU's våbenhandelsregler. Dertil erklærede den amerikanske præsident i 2019, at USA ikke længere ville følge FN's våbenhandelstraktat - og i marts 2025 annullerede de USA's Conventional Arms Transfer Policy, hvilket betyder, at USA på ingen måde forpligter sig til nogle af de samme lovgivninger, som Danmark er bundet op på.

Terma har netop fået forlænget deres eksporttilladelse med fem år til Storbritannien. Efter Brexit er Storbritannien ikke længere underlagt EU's fælles regler, men begrebet “klar risiko” er videreført som en del af den britiske regerings egne kriterier for våbeneksport. Dog mener den britiske regering, at det står den frit for at “fravige” kriterierne og gøre en undtagelse for F-35-programmet. EU's regler tillader derimod ikke samme skønsmæssige. Danmark og andre EU-lande er derfor “juridisk forpligtede til at nægte eksport til Storbritannien”, hvis der er risiko for, at delene vil ende i Israel.

Vi kan henvise til Information og Danwatch artikel om emnet her:

<https://danwatch.dk/trods-klar-risiko-for-krigsforbrydelser-danmark-giver-ny-tilladelse-til-eksport-af-kampfly-dele/>

<https://www.information.dk/indland/2025/05/regeringens-forsvar-eksport-dele-israelske-kamp-fly-smuldrer?kupon=eyJpYXQiOiJlE3NDc0MTE1MDMsInN1YiI6IjU0NjA5OT0t4Mjk5OTAifQ.BHLDnzAjBAPRfVTnB5L53Q>